

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
з дисципліни «Історичне краєзнавство, музеєзнавство»
для студентів спеціальності 032 «Історія та археологія»
(підсумкова форма контролю – екзамен)

1. Поняття «краєзнавство» та його складові частини.
2. Історичне краєзнавство, його предмет та ознаки.
3. Теоретико-методологічні особливості вивчення історичного краєзнавства.
4. Джерела історичного краєзнавства.
5. Науково-педагогічні основи вузівського краєзнавства.
6. Національне літописання і історична проза XVII–XVIII ст. як вияв зацікавлення історією рідного краю.
7. Збирачі старожитностей та перші публікації краєзнавчих праць у XVIII ст.
8. Україна, рідний край очима чужоземців.
9. Топографічні описи як жанр краєзнавчої літератури.
10. Початки професійної історико-краєзнавчої діяльності (перша половина XIX ст.). Виникнення наукових осередків і товариств на Наддніпрянській Україні. Михайло Максимович.
11. «Наддніпрянська українська трійця» (Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомаров), її роль у формуванні національного історичного краєзнавства.
12. «Руська трійця» – пробудження національної свідомості західних українців.
13. Поява перших музеїв в Україні першої половини XIX ст.
14. Наукові товариства, організації, музеї і формування національного історичного краєзнавства на Наддніпрянщині у другій половині XIX – початку XX ст. Павло Чубинський. Володимир Антонович. Дмитро Яворницький.
15. Історико-краєзнавчі дослідження на західноукраїнських землях у другій половині XIX – початку XX ст. Початки краєзнавчої літератури та мандрівництва в Галичині.
16. Іван Франко – теоретик краєзнавства.
17. Роль «Просвіти» та НТШ у формуванні національного краєзнавства. Діяльність Володимира Гнатюка та Володимира Шухевича.
18. Становлення національного краєзнавства в період української революції 1917–1921 рр.
19. Науково-дослідні інститути та вищі навчальні заклади в організації краєзнавства у 1920-х рр.
20. Діяльність науково-дослідних кафедр краєзнавства у 1920-х – на початку 1930-х рр.

21. Роль ВУАН та інститутів народної освіти (ІНО) в розвитку історичного краєзнавства.
22. Перша Всеукраїнська конференція краєзнавства та створення Українського комітету краєзнавства (УКК). Становлення організаційних форм.
23. Розвиток історичного краєзнавства в умовах утвердження радянського тоталітарного режиму наприкінці 1920–1930-х рр.
24. Історико-краєзнавчий рух на західноукраїнських землях у 1920–1930-х рр. Підвалини формування краєзнавства в Галичині.
25. Краєзнавчо-туристичне товариство «Плай» та його часопис «Наша Батьківщина».
26. Діяльність суспільно-культурних та музейних товариств на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Історико-краєзнавчі видання.
27. Український краєзнавчий рух на Західній Волині в 1920–1930-х рр.
28. Український краєзнавчий рух на Закарпатті й Північній Буковині в 1920–1930-х рр.
29. Краєзнавство УРСР в роки Другої світової війни та в період післявоєнної відбудови.
30. Розвиток історичного краєзнавства в УРСР у 1950–1980-х рр.
31. Творення національного історичного краєзнавства у період незалежності.
32. Історико-краєзнавчі дослідження в діаспорі.
33. Археологічні дослідження в Україні та Прикарпатті на сучасному етапі.
34. Використання археологічного матеріалу в навчальному процесі.
35. Топоніміка як наука про назви географічних об'єктів.
36. Ономастика і топоніміка в історичному краєзнавстві та їх основні принципи.
37. Антропоніміка в історичному краєзнавстві.
38. Етнографія і її завдання. Етнографічні установи на сучасному етапі розвитку та їхні видання в Україні.
39. Історико-етнографічне районування України і Прикарпаття та його значення в розвитку історичного краєзнавства.
40. Методи збору та досліджень етнографічних матеріалів та їх використання в викладацькій роботі.
41. Усні джерела та їх значення в розвитку історичного краєзнавства.
42. Методика проведення бесіди і запису фольклорно-етнографічних матеріалів.
43. Найважливіші відомості про писемність і давньоруські рукописи, матеріал рукописів. Літописи та їх зовнішнє оформлення, методи їх написання та зберігання.

44. Зародження книгодрукування та його поширення на Україні і Прикарпатті.
45. Періодична преса та видання, їх використання в краєзнавчій роботі.
46. Архів та його складові.
47. Архівна справа як складова історичного краєзнавства у XV–XVIII ст.
48. Архівні установи кінця XIX – початку XX ст.
49. Архівна справа з вивчення історії краю у XX ст.
50. Методика праці в архівній установі.
51. Поняття про музейну справу. Основні підходи до визначення музейної справи як культурологічної дисципліни.
52. Поняття «музей». Музей як соціальний інститут.
53. Класифікація музеїв за профілями та типами.
54. Нормативно-правова та законодавча база діяльності музеїв України.
55. Історичні передумови виникнення музеїв.
56. Музейна справа в період Середньовіччя (XV – XVI ст.) та в епоху Просвітництва (XVII – XVIII ст.).
57. Розвиток музейної справи у світі в XIX – XX ст.
58. Сучасний стан розвитку музейної справи та його особливості.
59. Давньоруська доба в історії музейної справи в Україні.
60. Розвиток музейної справи у XIX – на початку XX ст. Особливості становлення і розвитку музейної справи на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини.
61. Організація музейної справи доби визвольних змагань (1917–1920).
62. Організація музейної справи в Радянській Україні (1920–1930-ті рр.).
63. Розвиток музейної справи в Україні у другій половині XX ст.
64. Музейна справа в незалежній Україні.
65. Склад фондів музею. Поняття «фонди музею».
66. Наукова організація фондів.
67. Методика вивчення музейних предметів.
68. Організація роботи з комплектування фондів.
69. Облік музейних фондів та наукова документація.
70. Зміст поняття «науково-дослідницька діяльність музеїв».
71. Особливості науково-дослідницької діяльності музеїв.
72. Основні напрями та види науково-дослідної роботи музеїв.
73. Особливості музейної роботи зі створення експозицій.
74. Особливості формування експозиційного матеріалу.
75. Методи побудови експозицій.
76. Загальна характеристика музеїв Прикарпаття.
77. Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського.

78. Івано-Франківський краєзнавчий музей.
79. Івано-Франківський музей визвольних змагань Прикарпатського краю імені Степана Бандери. Долинський музей «Бойківщина» ім. Омеляна та Тетяни Антоновичів.
80. Івано-Франківський історико-меморіальний музей Олекси Довбуша.
81. Івано-Франківський обласний музей визвольної боротьби імені Степана Бандери.
82. Літературний музей Прикарпаття.
83. Музей мистецтв Прикарпаття.
84. Музей освіти Прикарпаття та історії університету.
85. Національний заповідник «Давній Галич».
86. З історії пам'яткоохоронного руху в Україні. Участь Українського товариства охорони пам'яток та культури у дослідженнях пам'яток історії, архітектури і культури.
87. Законодавство України з питань охорони культурної спадщини.
88. Історико-архітектурні стилі, їх класифікація.
89. Характеристика основних пам'яток історії, архітектури і культури України.
90. Історико-архітектурні пам'ятки на Івано-Франківщині та їх роль у вивченні історичного краєзнавства.
91. Теорія екскурсійної справи. Сутність, основні ознаки та функції екскурсії.
92. Класифікація екскурсій (за змістом екскурсій, за складом учасників, за місцем проведення (вид екскурсії), за способом перебування, за формою проведення, за циклічністю проведення, за метою, завданням та формою проведення).
93. Формування екскурсійної тематики (тема та об'єкти, назва екскурсії).
94. Елементи педагогіки і психології в екскурсійній роботі. Закони логіки та їх застосування в екскурсіях.
95. Екскурсійна методика. Технологічний процес створення нової екскурсії.
96. Методика екскурсійного показу. Прийоми показу.
97. Методичні прийоми розповіді в екскурсійній справі.
98. Техніка ведення екскурсії. Методика запам'ятовування текстів екскурсії.
99. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
100. Професія – екскурсовод. Етапи становлення професії, вимоги до екскурсовода. Зовнішній вигляд і манери екскурсовода. Професійна майстерність екскурсовода.
101. Якість екскурсії, способи її оцінки. Оцінка якості екскурсії. Методика розбору екскурсії.
102. Структура та план написання історії населеного пункту.

103. Методика встановлення дати заснування населеного пункту та походження його назви.
104. Методика написання літопису населеного пункту.
105. Методика підготовки списку літератури та джерел, ілюстративних матеріалів до історії населеного пункту.
106. Методика збору інформації з вивчення родоводу та його оформлення.
107. *Література з вивчення краю на прикладі населеного пункту, регіону, де народився студент (згідно опрацьованих студентом матеріалів відділу краєзнавчої літератури Івано-Франківської обласної універсальної бібліотеки імені І. Франка).*
108. *Характеристика краєзнавчо-туристичного маршруту (на прикладі населеного пункту, регіону, де народився студент).*